

1. פסחים ד. "והשתא דקיימא לך" עד "הכא מאי" ורשי ד"ה חובת הדר

והשתא דקיימא לך דלכולי עלמא אור אורתא הוא. מכדי, בין לרבי יהודה ובין לרבי מאיר חמץ אינו אסור אלא משש שעות ולמעלה, ונבדוק בשית! וכי תימא: זריזין מקדימין למצות - נבדוק מצפרא! דכתיב: גוביום השמיני ימול בשר ערלתו ותניא: כל היום כולו כשר למילה, אלא שזריזין מקדימים למצות. שנאמר דוישכם אברהם בבקר. - אמר רב נחמן בר יצחק: בשעה שבני אדם מצויין בבתיהם, ואור הנר יפה לבדיקה. אמר אביי: הילכך, האי צורבא מרבנן לא לפתח בעידיניה באורתא דתליסר דנגהי ארבסר, דלמא משכא ליה שמעתיה ואתי לאימונועי ממצוה

בעו מיניה מרב נחמן בר יצחק: המשכיר בית לחבירו בארבעה עשר, על מי לבדוק? על המשכיר לבדוק - דחמירא דידיה הוא, או דלמא על השוכר לבדוק - דאיסורא ברשותיה קאי? - תא שמע: המשכיר בית לחבירו - על השוכר לעשות לו מזוזה. התם, הא אמר רב משרשיא: מזוזה חובת הדר היא, הכא מאי?

2. מנחות מד. "אמר רב יהודה טלית שאולה" עד "תפלה של יד"

אמר רב יהודה: טלית שאולה - כל שלשים יום פטורה מן הציצית, מיכן ואילך חייבת. תניא נמי הכי: הדר בפונדקי בא"י, והשוכר בית בח"ל - כל שלשים יום פטור מן המזוזה, מיכן ואילך חייב; אבל השוכר בית בא"י - עושה מזוזה לאלתר, משום יישוב דא"י

3. תוס' מנחות מד. ד"ה טלית מתחילת התוס עד "והא דאמרינן ריש"

אין לדקדק מכאן דסתם שאלה ל' יום כמו הלואה בפ"ק דמכות (דף ג:) חזא דדילמא שאלה דטלית דוקא ועוד הכא לא מיפטר אלא דעד ל' יום סברי אינשי דשאולה היא דאין דרך שאלה יותר דמדאורייתא פטורה לעולם כדדרשינן (חולין דף קלה.) ראשית גז צאנך ולא של אחרים הכי נמי כסותך ולא של אחרים אע"ג דבמזוזה חייב השוכר כדמסיק התם (שם) דביתך לא אתא לאפוקי בית אחרים אלא לכדברא דאמר דרך ביאתך (לעיל דף לד.) ופ"ק דיומא (דף יא:) נמי איכא הכי וה"ט דלא מסתבר קרא למעוטי בית אחרים דכיון דלשימור עביד ל"ש מיהו כל ל' יום פטור דלאו בית דירה דידיה הוא כדאמרינן פ"ק דבבא בתרא (דף ח.) גבי נשתהה שם ל' יום הרי הוא כאנשי העיר והא דמייתי הכא סיוע לרב יהודה להא דטלית שאולה דמסתבר ליה לדמות טלית מדרבנן למזוזה דאורייתא וצ"ע אי מצינן למימר דלענין לפטור עד ל' יום הוא דמייתי ומיהו י"ל דמזוזה נמי מדרבנן דתרי ביתך כתיבי והא דבעי בסוף השואל (ב"מ קא:) מזוזה על מי ופריך הא אמר רב משרשיא חובת הדר היא לאו לחיובי שוכר מייתי לה אלא ה"ק פשיטא שהמשכיר אינו חייב כיון שאינו דר שם וכן פ"ק דמסכת ע"ז (דף כא. ושם) דפריך בית נמי מפקע ליה ממזוזה ומשני חובת הדר היא פ"י שאם ירצה לא ידור בו אלא ישתמש בו לתבן וקש ולא מיחייב

4. שבת קלא. "א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא לכל" עד "שהרי שתי הלחם"

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: לא לכל אמר רבי אליעזר מכשירי מצוה דוחין את השבת

"אמר רב אדא בר אהבה למעוטי" עד קלא: "אמר מר לולב"

אמר רב אדא בר אהבה: למעוטי ציצית לטליתו, ומזוזה לפתחו. תניא נמי הכי: ושיון, שאם צייץ טליתו ועשה מזוזה לפתחו - שהוא חייב. מאי טעמא? - אמר רב יוסף: לפי שאין קבוע להם זמן. אמר ליה אביי: אדרבה, מדאין קבוע להם זמן כל שעתא ושעתא זמניה הוא! - אלא אמר רב נחמן אמר רבי יצחק, ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע: הואיל ובידו להפקירן

5. רשב"א חולין קלו. ד"ה ביתך דרך ביאתך

וא"ת אמאי לא אמרינן ביתך למעוטי שותפות דנכרי כדאמרי' בכל הני דלעיל, נראה לי משום מזוזה חובת הדר היא ולשמירה עשויה ואפילו דשותפות דנכרי ישראל הדר בה צריך שמירה

6. מרדכי עבודה זרה סימן תת"ט "וה"ר אביגדור שאל לחמיו" עד סוף דבריו

וה"ר אביגדור שאל לחמיו ה"ר חיים בית שישראל ועובד כוכבים שותפין בו אם חייב במזוזה מההיא דראשית הגז דלא קאמר אלא ביתך למה לי למעוטי שותפות של עובד כוכבים מכלל דשותפות דעובד כוכבים חייב במזוזה או דלמא כיון דכתיב למען ירבו ימיכם דמרבין מיניה שותפות ממילא שמעינן דלא דבר הכתוב אלא בשותפות ששניהם ישראלים שהקפידה תורה בריבוי ימיהם ומביתך לא מצי למעוטי שותפות דעובד כוכבים דאם כן ימין מנא לן ואין לומר מביתך דפרשה שניה ההוא למעוטי שואל ושוכר דפטור מן התורה כדמשמע פרק התכלת וה"ר חיים השיב נראה לי דבית שישראל ועובד כוכבים שותפין בו פטור מן המזוזה והאריך ולא נפנית עתה להאריך בזה

7. רשב"א שבת קלא: ד"ה הואיל ובידו להפקירן "וכן בית של הפקר" עד סוף דבריו

וכן בית של הפקר פטור מן המזוזה כדאמרינן דשוכר פטור כל שלשים, ואע"ג דלאחר שלשים חייבין בין בציצית בין במזוזה היינו מדרבנן דאילו מדאורייתא אין הפרש בין תוך שלשים לאחר שלשים, וא"ת כיון דפטרינן הכא בית שאינו שלו ממזוזה הא דאמרינן בריש פרק ראשית הגז (קל"ה ב') מזוזה אע"ג דכתיב ביתך דידך אין ולא דשותפות כתב רחמנא למען ירבו ימיכם וימי בניכם ואקשינן ואלא ביתך למאי אתא ופרקינן לכדרכה דאמר רבה דרך ביאתך מן הימין, לישני ליה ביתך למעוטי דר בבית שאינו שלו וכדשני בציצית כסותך למה לי לכדרב יהודה דאמר טלית שאולה פטורה מן הציצית כל שלשים יום, י"ל דאין הכי נמי אלא חד מתרי טעמי נקט

8. רמב"ם הל' מזוזה ה:ד

מנהג פשוט שכותבים על המזוזה מבחוץ כנגד הריח שבין פרשה ג' לפרשה שדי ואין בזה הפסד לפי שהוא מבחוץ, אבל אלו שכותבין מבפנים שמות המלאכים או שמות קדושים או פסוק או חותמות הרי הן בכלל מי שאין להם חלק לעולם הבא, שאלו הטפשים לא די להם שבטלו המצוה אלא שעשו מצוה גדולה שהיא יחוד השם של הקב"ה ואהבתו ועבודתו כאילו הוא ד' קמיע של הניית עצמן כמו שעלה על לבם הסכל שזהו דבר המהנהג בהבלי העולם

וכסף משנה "כתב הרמ"ך" עד סוף דבריו

כתב הרמ"ך דבמסכת ע"ז משמע מהא דאמר אונקלוס לגונדא דרומאי כי הקדוש ברוך הוא עושה המזוזה לשמור ישראל מבחוץ. ויש לדחוק דאונקלוס הוא דאמר להו לאחשובינהו לישראל עכ"ל. ואין זו טענה דהא בפרק הקומץ (דף ל"ג:) גבי מזוזה צריך להניחה בטפח הסמוך לר"ה אמר רב הונא מ"ט כי היכי דתנטריה לכך צ"ל דאין הכי נמי שהמזוזה שומרת הבית כשהיא כתובה כתקנה לא המלאכים הכתובים בה מבפנים וגם אין הכוונה בעשייתה לשמור הבית אלא צריך שיכוין לקיים מצות הקדוש ברוך הוא וממילא נמשך שתשמור הבית